

PÄÄTÖSEHDOTUS MAA- JA POROTALOUDEN JA LUONTAISLINKEINOJEN RAKENNETUKIEN SEKÄ KOLTTALAIN MUKAISTEN MYÖNTÄMISVALTUUKSIEN JA VAROJEN SEKÄ VALTIONTAKAUKSEN ENIMMÄISMÄÄRÄN OSOITTAMISEKSI VUODELLE 2025

Vuosina 2023–2027 Euroopan unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa toteutetaan jäsenmaissa CAP-suunnitelmilla (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2021/2115). Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 (jäljempänä *CAP-suunnitelma*) 31.8.2022. Päätösehdotuksessa esitetty rahoitus on Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) osarahoitettavaa sekä CAP-suunnitelman osana toteutettavaa kokonaan kansallista rahoitusta sekä CAP-suunnitelmaan sisällyttömiin tukiin liittyvää kokonaan kansallista rahoitusta. Maa- ja metsätalousministeriö toimii CAP-suunnitelman Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2021/2115 tarkoitettuna hallintoviranomaisena. Yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (1324/2022) perusteella maa- ja metsätalousministeriön tehtävä on vastata strategiasuunnitelman varojen käytön suunnittelusta, varojen jaon valmistelusta ja varojen osoittamisesta edellä mainituissa laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien tahojen käyttöön.

Tässä päätösehdotuksessa esitetään maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007, jäljempänä *rakennetukilaki*) 64 §:n ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011, jäljempänä *poluralaki*) 112 §:n ja kolttalain (253/1995) 55 §:n nojalla jaettavaksi myöntämisvaltuuksia ja varoja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä Ruokavirastolle.

Tämä päätösehdotus koskisi maa- ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukien sekä kolttalain mukaisten avustusten, korkotukilainojen sekä valtiontakausten myöntämisvaltuuden ja varojen sekä valtiontakausten enimmäismäärän osoittamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä Ruokavirastolle käytettäväksi kyseisten tukien toimeenpanoa varten vuonna 2025.

Valtion vuoden 2025 talousarviosta myönnettävät avustukset

Momentti 30.10.40

Tällä päätösehdotuksella osoitettaisiin valtion talousarvion momentilta 30.10.40 (Maatalouden investointi- ja aloittamisavustukset) avustusten myöntämisvaltuutta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä Ruokaviraston käyttöön maatalouden rakennetukien toimeenpanoa varten. Momentin mukaista myöntämisvaltuutta on osoitettavissa vuonna 2025 CAP- suunnitelman perusteella tehtäviä EU-osarahoitteisia (EU 43 %) avustuspäätöksiä varten 117 000 000 euroa, jonka nojalla myönnettyjen avustusten

maksatus ajoittuu neljälle vuodelle. Tästä määrästä aloitusavustuksia arvioidaan olevan 10 000 000 euroa ja investointiavustuksia 107 000 000 euroa.

Vuonna 2024 valtion talousarvion momentilta 30.10.40 elinkeino-, liikenne - ja ympäristökeskuksille osoitettiin myöntämismäärästä rakennetukien toimeenpanoa varten 117 000 000 euroa. Lisäksi vuoden 2023 käyttämättä jäänyttä myöntämismäärästä siirrettiin vuodelle 2024 yhteensä 54 281 184 euroa. Vuonna 2024 myöntämismäärästä oli käytettävissä yhteensä 166 281 185 euroa. Määrästä sidottiin vuonna 2024 myöntämismäärästä yhteensä 125 801 528 euroa. Valtion vuoden 2025 talousarvion mukaisesti ”*Mikäli Suomen CAP-suunnitelmaan 2023—2027 kohdistuvaa vuoden 2024 myöntämismäärästä on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025.*” Vuonna 2024 käyttämättä jäänyttä myöntämismäärästä yhteensä 40 479 657 euroa hallinnoidaan vuoden 2025 myöntämismäärästä.

Vuonna 2024 investointituen kohdentamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (266/2023, jäljempänä *kohdentamisasetus*) 4–14 §:ssä (mm. maatalouden kilpailukyky ja aloittamisavustukset) tarkoitettuja myöntämismääriä jäi käyttämättä yhteensä 31 764 387 euroa. Ruokavirasto on 16.01.2025 tekemällään päätöksellä siirtänyt ko. käyttämättä jääneet myöntämismäärät samaan käyttötarkoitukseen vuonna 2025 käytettäväksi.

Vuonna 2024 kohdentamisasetuksen 15 ja 17 §:ssä (mm. ympäristön tilaa ja eläinten hyvinvointia edistävät investoinnit) tarkoitettuja myöntämismääriä jäi käyttämättä yhteensä 8 715 270 euroa. Ruokavirasto on 16.01.2025 tekemällään päätöksellä siirtänyt ko. käyttämättä jääneet myöntämismäärät samaan käyttötarkoitukseen vuonna 2025 käytettäväksi.

Tällä päätöksellä osoitettaisiin vuoden 2025 avustusten myöntämismäärästä 85 000 000 euroa. Tästä määrästä kohdentamisasetuksen 4–14 §:ssä tarkoitettuja (mm. maatalouden kilpailukyky ja aloittamisavustukset) avustuksia yhteensä 70 000 000 euroa, josta kohdentamisasetuksen 4–14 §:n investointiavustuksia arvioidaan olevan 60 000 000 euroa ja aloittamisavustuksia 10 000 000 euroa ja kohdentamisasetuksen 15 ja 17 §:ssä tarkoitettuja (maatilojen ympäristöinvestoinnit sekä eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävät investoinnit) investointiavustuksia 15 000 000 euroa.

Vuonna 2023 valtion talousarvion momentilta 30.10.40 osoitettiin myöntämismääriä 5 000 000 euroa Ruokavirastolle edelleen jaettavaksi elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksille kohdentamisasetuksessa 16 §:ssä tarkoitettuja biokaasulaitosinvestointeja varten. Vuonna 2023 ko. myöntämismäärät jäivät käyttämättä ja Ruokavirasto siirsi ne 15.2.2024 tekemällään päätöksellä samaan käyttötarkoitukseen vuonna 2024 käytettäväksi. Vuonna 2024 tämän kiintiön myöntämismäärät jäivät käyttämättä. Käyttämättä jäänyt myöntämismäärä 5 000 000 euroa osoitettaisiin jäljempänä todetun mukaisesti.

Myöhemmin vuonna 2025 myöntämismääriä jäisi osoitettavaksi 32 000 000 euroa.

Momentti 30.10.41

Tällä päätöksellä osoitettaisiin valtion vuoden 2025 talousarvion momentilta 30.10.41 (Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki) korkotukilainojen myöntämismäärästä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten käyttöön 150 000 000 euroa. Momentilla on vuonna 2025 osoitettavissa 250 000 000 euroa korkotukilainojen myöntämismäärästä rakennetukien

toimeenpanoa varten. Myöhemmin vuonna 2025 myöntämisvaltuuksia jäisi osoitettavaksi 100 000 000 euroa.

Makerasta myönnettävät valtioneuvot

Tällä päätösehdotuksella osoitettaisiin Makerasta vuoden 2024 käyttösuunnitelman mukaista valtioneuvota maa- ja porotalouden investointeihin 10 000 000 euron lainamäärälle. Päätösehdotuksen mukaan enimmäismäärä osoitettaisiin Ruokavirastolle edelleen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille osoitettavaksi.

Makerasta myönnettävät avustukset

Tällä päätöksellä osoitettaisiin Makeran vuoden 2024 käyttösuunnitelman MENOT/B. Kulutusmenot 1. kohdan (Avustukset) 1.1. (Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitus- ja rakennetukilakien ja kolttalain mukaiset avustukset) mukaisesti yhteensä 2 800 000 euroa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttöön porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitus- ja rakennetukilain sekä kolttalain mukaisten avustuksien toimeenpanoa varten.

Tällä päätöksellä osoitettaisiin Makeran vuoden 2025 käyttösuunnitelman MENOT/B. Kulutusmenot 1. kohdan (Avustukset) 1.2. (Rakennetukilain (1476/2007) mukaiset avustukset (kansallisesti rahoitettavat)) mukaisesti yhteensä 9 600 000 euroa myöntämisvaltuutta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille rakennetukilain mukaisten avustuksien toimeenpanoa varten.

Makerasta myönnettävät lainat

Tällä päätöksellä osoitettaisiin Makeran vuoden 2024 käyttösuunnitelman MENOT/A. Sijoitusmenot 2. kohdan (Lainat) 2.1. (Porotalous-, luontaiselinkeino- ja kolttalainat (kansallisesti rahoitettavat)) mukaisesti yhteensä 300 000 euroa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttöön lainojen toimeenpanoa varten.

Myöntämisvaltuuksien jakoperuste

Maatalouden rakennetukia koskevien myöntämisvaltuuksien jakaminen perustuu CAP-suunnitelman rahoituskehukseen. Lisäksi myöntämisvaltuuksien jakaminen perustuu vireillä olevissa maatalouden rakennetukia koskevissa hakemuksissa haettujen avustusten määrään sekä tarvearvioon.

Maatalouden rakennetuessa on viisi alatoimenpidettä, joille kullekin on CAP-suunnitelmassa allokoitu oma rahoituskehys. Tässä päätöksessä maatalouden rakennetukien aloitus- ja investointiavustuksien myöntämisvaltuuksia osoitettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kolmessa eri kiintiössä, mutta kaikkia alatoimenpiteitä seurataan erikseen.

Ensimmäisessä kiintiössä myöntämisvaltuuksia voitaisiin sitoa CAP-suunnitelman mukaisissa maatalouden rakennetukien avustuksissa seuraavasti:

- 1) maatalojen kilpailukykyyn kehittämisen ja tilan nykyaikaistamisen investoinneissa
- 2) yrityksen perustamistukeen nuorille viljelijöille (niin sanottu aloittamisavustus)

Maatilojen kilpailukyvyyn kehittämiseen ja tilan nykyaikaistamiseen saapui ensimmäisellä hakujaksolla 16.10.2024-15.1.2025 investointiavustushakemuksia yhteensä 277 kpl noin 33 000 000 euroa ja aloittamisavustushakemuksia 103 kpl noin 3 900 000 euroa, yhteensä lähes 37 000 000 euroa. Vuonna 2025 on yhteensä neljä hakujaksoa. Tässä päätösehdotuksessa osoitettaisiin käyttötarkoitusta varten 70 000 000 miljoonaa euroa, ja tästä määrästä 60 000 000 euroa arvioidaan kohdentuvan investointiavustuksiin ja 10 000 000 euroa arvioidaan kohdentuvan aloittamisavustuksiin.

Toisessa kiintiössä myöntämisvaltuuksia voitaisiin sitoa CAP-suunnitelman mukaisissa maatalouden rakennetukien investoinneissa seuraavasti:

- 1) ympäristön tilaa ja kestäväää tuotantotapaa edistävissä investoinneissa maataloilla
 - a) lannan käsittelyyn ja käyttöön liittyvät investoinnit;
 - b) vesitaloutta ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä edistävät investoinnit,
- 2) eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävissä investoinneissa.

Ympäristön tilaa ja kestäväää tuotantotapaa edistäviä investointiavustushakemuksia saapui ensimmäisellä hakujaksolla yhteensä 386 kpl noin 9 700 000 euroa ja eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta parantavia investointiavustushakemuksia yhteensä 96 kpl noin 3 300 000 euroa, yhteensä noin 13 000 000 euroa. Vuonna 2025 on yhteensä neljä hakujaksoa. Päätösehdotuksessa osoitettaisiin käyttötarkoitusta varten 15 000 000 miljoonaa euroa.

Kolmannessa kiintiössä varoja voitaisiin sitoa kokonaan kansallisesti Makerasta rahoitettavassa CAP-suunnitelman mukaisissa maatalouden rakennetukien investoinneissa seuraavasti:

- 1) maatilojen energiainvestoinneissa (pois lukien biokaasulaitosinvestoinnit)

Maatilojen energiainvestointiavustushakemuksia saapui ensimmäisellä hakujaksolla yhteensä 98 kpl noin 4 700 000 euroa. Vuonna 2025 on yhteensä neljä hakujaksoa. Päätösehdotuksessa osoitettaisiin käyttötarkoitusta varten 9 600 000 euroa Makerasta.

Vuoden 2024 käyttämättä jäänyt 5 000 000 euron myöntövaltuus osoitettaisiin Ruokavirastolle edelleen jaettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Rahoituskiintiö olisi käytettävissä kohdentamisasetuksen 16 §:ssä tarkoitettuihin biokaasulaitosinvestointeihin sekä 15 §:ssä tarkoitettuihin ympäristön tilaa ja kestäväää tuotantotapaa edistäviin rakentamisinvestointeihin, jotka liittyvät biokaasun tuotantoon. Kiintiöstä enintään 3 000 000 euroa voitaisiin käyttää kohdentamisasetuksen 15 §:ssä tarkoitettuihin ympäristön tilaa ja kestäväää tuotantotapaa edistäviin rakentamisinvestointeihin.

Maatilojen biokaasulaitosinvestointeja ei ole haettu CAP-rahoituskaudella 2023–2027, mutta vireillä on yhteishankkeita, joissa varsinaisen biokaasulaitoksen rahoitus toteutuisi muista rahoituslähteistä. Tilatason investointeina toteutettaisiin säiliöitä, joissa voidaan varastoida biokaasulaitoksen syötettä tai biokaasun tuotannossa syntyvää mädätettä. Tällä tavoin pystytään edistämään biokaasun tuotantoa myös suuremmassa mittakaavassa ja edistetään ravinteiden tehokasta kierrättämistä. Erillisrahoituksella halutaan edelleen turvata myös biokaasulaitosinvestointien toteutuminen.

Myöhemmin vuonna 2025 varoja arvioidaan osoitettavan 32 000 000 euroa maatalouden investointiavustuksia varten. Myöntämisvaltuuden nojalla myönnettyjen avustusten

maksatus ajoittuu neljälle vuodelle. Tuenhakija voi aloittaa hankkeen toteuttamisen omalla riskillään tukihakemuksen jättämisen jälkeen.

Myöntämisvaltuuksien käyttöä koskevat ehdot

Päätös sisältää ehdot maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten väliselle yhteistyölle myöntämisvaltuuksien ja avustusvarojen hallinnoinnissa. Päätösehdotuksessa esitetään, että maa- ja metsätalousministeriöllä olisi tarvittaessa mahdollisuus myöntämisvaltuuksien siirtämiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten välillä ao. elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia kuultuaan. Myöntämisvaltuuksien kokonaismäärät eivät mahdollisten siirtojen jälkeen saa kuitenkaan ylittää päätösesityksen kokonaismääriä.

Ruokavirasto vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille osoitettujen myöntämisvaltuuksien tallentamisesta Hyrrä-tietojärjestelmiin ja niiden seurannasta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten olisi tehtävä tukipäätökset päätösesityksen kattamiin hakemuksiin viimeistään 31.12.2025.

Maa- ja metsätalousministeriö on nimennyt Ruokaviraston toimimaan maaseuturahaston osalta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2021/2116 tarkoitettuna maksajavirastona, joka vastaa myöntämisvaltuudesta aiheutuvan tuen maksamisesta valtion talousarvion momentin 30.10.40 ja momentin 30.10.41 sekä Makeran varojen puitteissa.

Tämä päätös on ensimmäinen, jolla osoitettaisiin maa- ja porotalouden rakennetukiin myöntämisvaltuuksia ja varoja vuonna 2025.

| valtion talousarvion momentti 30.10.40 (Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset) myöntämisvaltuudet | | | | |
|---|--|------------------------------|-------------------|---|
| | Ruokavirasto, siirtänyt käytettäväksi | tällä päätöksellä | myöhemmin | vuonna 2025 käytettävissä yhteensä |
| | euroa | euroa | euroa | euroa |
| jaettaisiin | 0 | 85 000 000 | 32 000 000 | 117 000 000 |
| uudelleen kohdennettaisiin vuodelta 2024 vuodelle 2025 siirtyneet | 0 | 5 000 000 | 0 | 5 000 000 |
| on siirretty samaan tarkoitukseen vuodelta 2024 vuodelle 2025 | 40 479 657 | 0 | 0 | 40 479 657 |
| vuonna 2025 käytettävissä yhteensä | 40 479 657 | 90 000 000 | 32 000 000 | 162 479 657 |

| valtion talousarvion momentti 30.10.41 (Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki) myöntämisvaltuudet | | | |
|---|--------------------------|------------------|---|
| | tällä päätöksellä | myöhemmin | vuonna 2025 käytettävissä yhteensä |

| | | | |
|---|--------------------|--------------------|--------------------|
| jaettaisiin | 150 000 000 | 100 000 000 | 250 000 000 |
| vuonna 2025 käytettävissä yhteensä | 150 000 000 | 100 000 000 | 250 000 000 |

| Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera) | | | |
|---|--------------------------|------------------|---|
| Makeran vuoden 2025 käyttösuunnitelma | tällä päätöksellä | myöhemmin | vuonna 2025 käytettävissä yhteensä |
| | euroa | euroa | euroa |
| uusien valtiontakauksien enintään | 10 000 000 | 0 | 10 000 000 |
| vuonna 2025 käytettävissä yhteensä | 10 000 000 | 0 | 10 000 000 |
| porotalous-, luontaiselinkeino- ja kolttalainat | 300 000 | 0 | 300 000 |
| vuonna 2025 käytettävissä yhteensä | 300 000 | 0 | 300 000 |
| porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitus- ja rakennetukilakien sekä kolttalain mukaiset avustukset | 2 800 000 | 0 | 2 800 000 |
| vuonna 2025 käytettävissä yhteensä | 2 800 000 | 0 | 2 800 000 |
| rakennetukilain (1476/2007) mukaiset avustukset (kansallisesti rahoitettavat) | 9 600 000 | 0 | 9 600 000 |
| vuonna 2025 käytettävissä yhteensä | 9 600 000 | 0 | 9 600 000 |